

FORT VE BOMBE HAZIRLAMA TEKNİKLERİ

Bombe Istampaları

Bombe, şişme, şişkin, kabarma anlamında bir terimdir. Kalıbın şeklini alır ve ayakkabı giyildiği sürece şeklini korur. Ayakkabının burun bölümünde yüz ile astar arasına yerleştirilir. Burun bölümünün formunun ve parmakların dış etkilerden korunması amacıyla kullanılır. Ayakkabıya sertlik, sağlamlık ve dayanıklılık verir, kullanımda rahatlık sağlar.

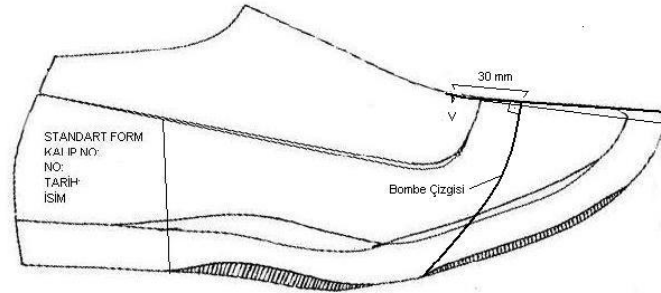
Burnu kapalı ayakkabılarda kullanılır. Ancak bazı ayakkabılarda kullanılmaz. Bombe için seçilen gereç, saya gereci ile yapı ve kalınlık yönünden uyum sağlamalıdır. Günümüzde çoğunlukla termo plastik malzemelerden yapılan bombeler tercih edilmektedir. Levha hâlinde veya kesilip şekillendirilmiş olarak piyasada bulunmaktadır.

Özel amaçlı ayakkabılarda (iş ve emniyet ayakkabıları) yaralanma riskine karşı çelik bombeler kullanılmaktadır. Bombe ile ayakkabı modeli arasında uyum sağlanmalıdır. Ayakkabının kullanımında tırnakları zorlamamalı, parmakları rahatsız etmemelidir. Modellere bağlı olarak bombe şekli ve ölçülerinde farklılıklar olur.

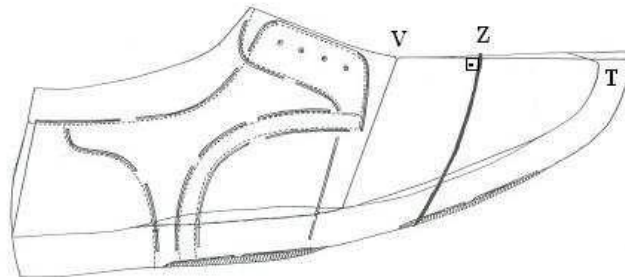
Bu çalışma gova ve molyer model merdane ayakkabısı üzerinde bombe ve fort tekniği olarak görülmektedir (Somçağ, 2005).

Standart Form Üzerine Çizimi

Standart form üzerinde yüz orta noktası ile (V) burun noktası (T) arası ölçülür. Bu ölçünün 1/3'ü yüz ortasından başlanarak (Z noktası) işaretlenir. Standart form üzerinde ölçüler işaretlenir. Bombe şekli ve ölçüleri önce standart form üzerinde belirlenerek “yay” şeklinde çizilir. Katlama kenarına gelen kısımda görüntü bozukluğu olmaması için bombe kavisi çizimine 90° açı ile başlanır.

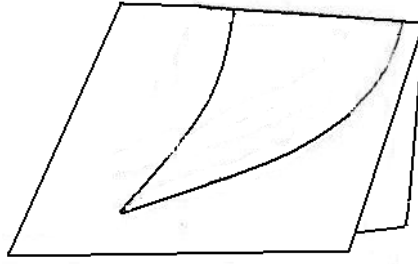
Standart form üzerinde bombe çizimi

Standart form üzerinde bombe çizimi

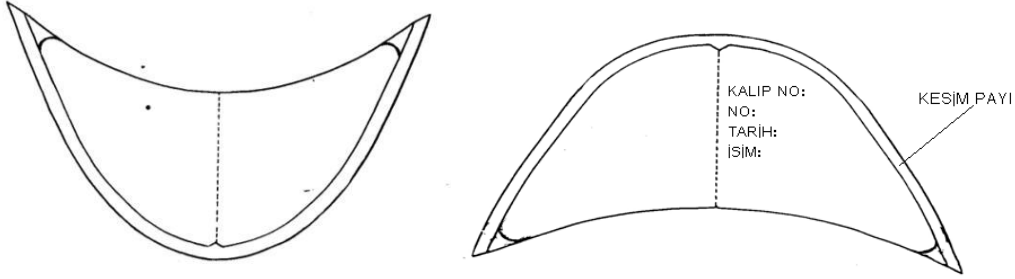
Bombe İstampasını Çıkarılması

Bombe için karton katlanarak hazırlanır. Standart formun ön ortası katlama kenarına yaslanır ve bombe yay çizgisi ile monte çizgisi kartona aktarılır.

Çizgileri kartona aktarma

Monte kenarına gelen kısımda 5 mm kısaltma yapılır ve çevresinden kesilir. Bunun nedeni ayakkabının montesi sırasında kalınlık yapmaması, sorun çıkartmaması için 5 mm kısaltma yapılır. Burun çentiği açılır. Standart form üzerinde kontrolü yapılır. İstampanın ön orta ekseninde bozukluk olmamalıdır.

Gova modeli ve Molyer modeli Bombe ıstampaları

Fort İstampaları

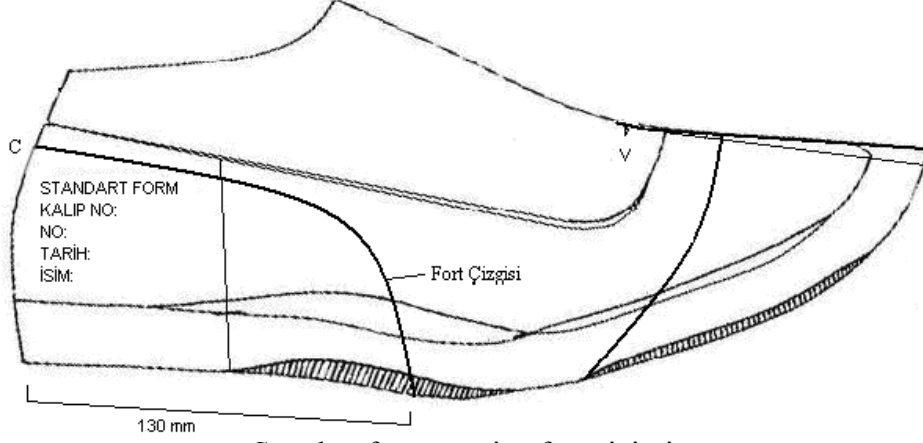
Diğer dillerde güçlü, sağlam anlamına gelir. Ayakkabının arka bölümünde kullanılan astar ile yüz arasına yerleştirilen elemandır. Ayakkabının arka formunu korur, çökmesini önler. Çoğunlukla termoplastik ve selüloz gibi gereçler (polivinilklorür, polietilen vb.) kullanılmaktadır. Bombe gereçleri gibi şekillendirilmiş veya levha hâlinde bulunur. Fort çeşitli işlemlerden geçirilerek ayakkabının şeklini alması sağlanır.

Fortun ayakkabının dış görünüşünde iz yapması görünüm bozukluğu oluşturur. Bu istenmeyen bir durumdur. Fort şekli topuk oturma noktasında sonlanır veya kamara bölümüne kadar uzatılabilir. Fort şekli ve ölçüleri ortopedik ayakkabılarda farklılık gösterir. Sinir felci geçiren kişilerde fort ıstampası yüksek çıkartılır.

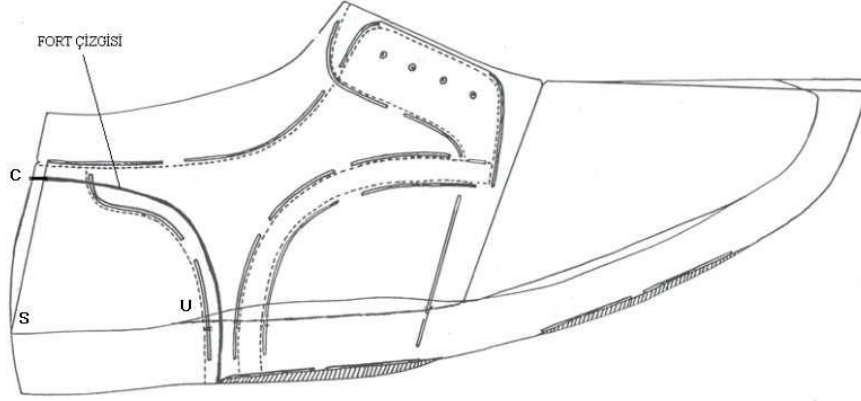
Standart Form Üzerine Çizimi

Fort, topuk oturma noktası ile arka yüksekliği arasında biçimlenir. Konturpuan noktasından başlatılır. Genellikle merdane ayakkabılarda kalıp alt kenarının altından başlar ve "U" noktasının 10 mm ilerisinde bitirilir.

Fort noktası standart form üzerinde konturpuan (C) noktasının 2 mm iç tarafından başlar. Kalıp alt kenarı üzerinde "U" noktasının ilerisinde sonlanır. (Zenne ayakkabılarda 10-12 cm) "C" ve "S" noktaları arası düzgün bir kavis çizilir.

Standart form üzerine fort çizimi

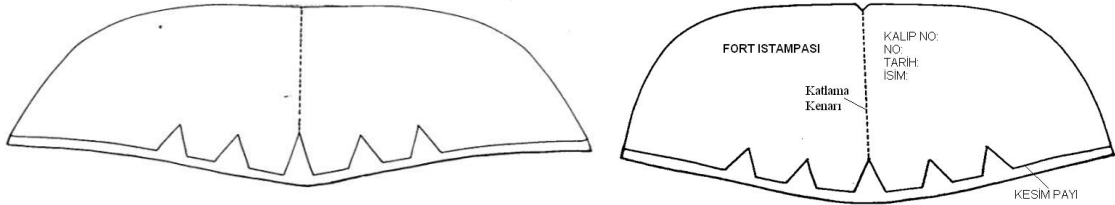

Standart form üzerine fort çizimi

Fort İstampasını Çıkarılması

Fort için karton katlanarak hazırlanır. Fort arka çizgisi katlama kenarına yaslanır ve fort kavis çizgisi ile monte çizgisi kartona aktarılır.

Monte kenarına gelen kısımda 4 mm kısaltma yapılır ve çevresinden kesilir. 8- 10 mm aralıklarla iki adet büyük çentik açılır.

Gova modeli ve Molyer modeli Fort ıstampaları

KAYNAKLAR

- M.E.B Megep. (2011). Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi. Maskaretsiz Molyer Modeli Modülü. Ankara.
- M.E.B Megep. (2012). Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi. Gova Modeli Modülü. Ankara.
- Somçağ, H. (2005). AB. MEDA Projesi Ayakkabı Eğitimi (2003-2005) Model Yapımı Ders Notları, İstanbul.